

1.9.2023

Sisäministeriö

Lausuntopyyntönnö 7.6.2023; VN/10912/2023

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi valtakunnallisten ja alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden ja muun pelastustoiminnan johtamisen edellytyksenä olevan erityisvalmiuden kokoamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa otsikon asiassa.

Asetusluonnoksen muistion mukaan pelastustoiminnan johtaminen edellyttää johtamistason mukaisen tilannekuvatoiminnan järjestämistä. Ehdotetussa asetuksessa säädettäisiin sellaisten valtakunnallisten ja alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden ja muun pelastustoiminnan johtamisen edellytyksenä olevan erityisvalmiuden kokoamisesta yhden tai useamman hyvinvointialueen järjestettäväksi, joiden kokoamista on pidettävä välttämättömänä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaatavuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella.

Valtiovarainministeriö antaa asiassa seuraavan lausunnon.

Esittelymuistiossa toivotaan kuvattavan tiivistetysti pelastustoimen järjestämisvastuuseen liittyvää lainsäädäntöä. Koska valtakunnallisesti koottavat tehtävät osoitettaisiin asetuseruonnoksen 2 §:n mukaan Helsingin kaupungille, olisi perusteltua kuvata erityisesti pelastustoimen järjestämisvastuuta Uudellamaalla, jossa järjestely poikkeaa muusta maasta.

Asetuksen 3 § sanamuodon mukaan: "Pelastustoimen... alueellisen johtamisen edellytyksenä oleva erityisvalmius kootaan ... hyvinvointialueen järjestettäväksi, joiden alueella sijaitsee ... 34 §:ssä tarkoitettu yliopistollinen sairaala." Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) 34 §:n mukaan Uudellamaalla HUS ylläpitää yliopistollista sairaalaa.

Ilmeisesti tarkoituksena on, että Helsinki vastaisi myös alueellisesta erityisvalmiudesta valtakunnallisen erityisvalmiuden lisäksi, mutta asetuksen teksti on sen osalta hyvin tulkinnanvarainen, eikä muistiossa asiaa tältä osin selvennetä. Jos on tarkoitus, että Helsinki vastaa pelastustoimessa myös asetuksen 3 § mukaisesta alueellisesta erityistehtävästä, siitä tulisi säätää

pykälässä selvemmin. Nyt säännös on epäselvä, koska lain mukaan yliopistosairaala Uudellamaalla ylläpitää HUS yhtymä eikä hyvinvointialue.

Koottavien tehtävien osalta kustannusten jakaminen jää hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin kesken sovittavaksi. Sopimisen sujumista ja vaikutuksia on syytä seurata.

Hallitusohjelmassa on kirjattu tilanne- ja johtokeskuksista seuraavasti: "Viranomaisten yhtenäiset johto- ja tilannekeskukset käynnistetään. Pelastustoimen valtakunnallista ohjausta ja valvontaa kehitetään." Hallitusohjelmassa ei ole kuitenkaan osoitettu tilanne- ja johtokeskuksiin lisärahoitusta.

Sisäministeriö on talousarviota 2024 koskevassa ehdotuksessaan ehdottanut määrärahalisäyksiä pelastustoimen vahvistamiseksi, muun muassa "Valtakunnallisen johto- ja tilannekeskustoiminnan perustamiseen ja investoinneille" 1,6 milj. euroa sekä "Valtakunnallisen pelastustoiminnan johtamiseen ja tilannekuvatoimintaan" 480 000 euroa.

Hallituksen on määrä antaa vuoden 2024 talousarviota koskevan esityksensä eduskunnalle 9.lokakuuta. Esityksen on määrä tulla voimaan vuoden 2024 alusta. Asetuksen mukaiset toiminnot tulee järjestää talousarviossa myönnetyn rahoituksen puitteissa, mikä tulee huomioida asetuksen valmistelussa.

Kansliapäällikkö, valtiosihteeri

Juha Majanen

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Jani Pitkäniemi

VN/10912/2023-VM-39

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: